

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU24

Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i miljöbalken. Lagändringarna syftar till att möjliggöra utbyggnad av kärnkraft på fler platser vid kusten, samtidigt som skyddet för natur- och kulturvärden upprätthålls.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2026.

Vidare avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, C, MP). I en av reservationerna (S, V, C, MP) föreslås att riksdagen ska avslå regeringens förslag.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens lagförslag	5
Utskottets ställningstagande	6
Områden för kärnkraft och havsvindkraft	7
Utskottets ställningstagande	8
Reservationer	9
1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, C, MP)	9
2. Områden för kärnkraft och havsvindkraft, punkt 2 (S)	10
3. Områden för kärnkraft och havsvindkraft, punkt 2 (V)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionerna	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:160 och avslår motionerna

2025/26:3961 av Birger Lahti m.fl. (V),

2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:3979 av Rickard Nordin m.fl. (C) och

2025/26:3984 av Katarina Luhr m.fl. (MP).

Reservation 1 (S, V, C, MP)

2. Områden för kärnkraft och havsvindkraft

Riksdagen avslår motion

2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (V)

Stockholm den 4 juni 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Louise Eklund (L), Angelica Lundberg (SD), Daniel Vencu Öhrlund Castro (S), Lili André (KD) och Linus Lakso (MP).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser längs kusten. Det har väckts fyra motioner med anledning av propositionen.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1, och i bilaga 2 finns regeringens lagförslag.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. I propositionen föreslås ändringar i miljöbalken. Ändringarna syftar till att möjliggöra utbyggnad av kärnkraft på fler platser vid kusten, samtidigt som skyddet för natur- och kulturvärden upprätthålls. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2026.

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (S, V, C, MP).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen ändringar i miljöbalken som syftar till att möjliggöra utbyggnad av kärnkraft på fler platser vid kusten, samtidigt som skyddet för natur- och kulturvärden upprätthålls.

De föreslagna ändringarna innebär att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän, från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland, från Simpevarp till Arkösund, samt i Ångermanland, från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde, och på Öland tas bort.

Ändringarna innebär också att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö, på andra platser än där det redan finns vissa industriella och liknande anläggningar, tas bort.

Av propositionen framgår vidare att ändringarna föreslås gälla samtliga kärntekniska anläggningar som omfattas av regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken. Ändringarna påverkar inte prövningen av kärntekniska anläggningar i övrigt. Regeringen framför att det därmed även fortsättningsvis kommer att krävas en prövning i det enskilda fallet innan en kärnteknisk anläggning kan komma till stånd.

Regeringen beslutade i februari 2026 att inhämta ett yttrande från Lagrådet över den lagstiftning som föreslås i propositionen. Lagrådet har granskat förslaget och hade ingen invändning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2026.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför att regeringen

föreslår lagstiftning på kärnkraftsområdet genom flera propositioner, vilket försvårar en samlad bild av regleringarna. Vidare menar motionärerna att det saknas behov av att öppna upp fler kustområden för kärnkraft eftersom ytterligare reaktorer kan byggas vid befintliga anläggningar. Motionärerna ser i stället behov av en mer planerad statlig styrning av vilka områden som är lämpliga för nybyggnation.

Även i kommittémotion 2025/26:3961 av Birger Lahti m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anser att Sveriges elnät och elproduktion behöver byggas ut, men menar att ny kärnkraft inte är kostnadseffektiv, tar lång tid att bygga och innebär stora ekonomiska risker. Motionärerna anser också att regeringen bl.a. inte utrett alternativa energilösningar och menar att konsekvensbeskrivningarna är otillräckliga samt att kärnkraften är förenad med miljö-, hälso- och säkerhetsproblem.

Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2025/26:3984 att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anser att förslaget riskerar att skada viktiga natur-, kulturmiljö- och friluftsvärden genom att möjliggöra byggnation av nya kärnkraftverk längs de obrutna kustbanden. Förslaget kan även få negativa konsekvenser för bl.a. lokala näringsidkare, turism och friluftsliv. Motionärerna anser även att regeringens lagförslag bygger på bristfälligt underlag och att konsekvensbeskrivningarna är otillräckliga.

I motion 2025/26:3979 av Rickard Nordin m.fl. (C) föreslås att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anser att skyddet för känsliga kustområden inte bör försvagas, och menar att regeringens lagförslag hotar dels den biologiska mångfalden, dels lokala näringar samt riskerar att få negativa konsekvenser för bl.a. lokalsamhällen. Motionärerna anför vidare att de välkomnar utbyggd elproduktion från alla kraftslag, men framhåller att nybyggnation av reaktorer bör ske vid befintliga anläggningar.

Utskottets ställningstagande

För att möjliggöra en fortsatt elektrifiering av samhället och åstadkomma en effektiv klimatomställning behöver kraftsystemet stärkas och produktionen av fossilfri el öka. Utskottet vill här framhålla att kärnkraften kan leverera stora mängder fossilfri el och bidra med stödtjänster som gör hela elsystemet mer robust och leveranssäkert. Utskottet ser därför positivt på att regeringen nu lägger fram flera förslag för att skapa bättre villkor för nyetableringar av kärntekniska anläggningar.

I likhet med regeringen kan utskottet konstatera att det finns ett intresse från flera aktörer att bygga ny kärnkraft, och utskottet anser att möjligheten att bygga kärnkraft på fler platser än vad som i dag är möjligt kan främja investeringar i ny kärnkraft. Utskottet välkomnar därför förslaget i propositionen som innebär att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom de kustområden och skärgårdar som nämnts ovan tas bort.

Med anledning av vad som anges i motionerna vill utskottet samtidigt betona vikten av att skyddet för natur- och kulturvärden upprätthålls. Utskottet

vill påminna om att det även fortsättningsvis kommer att krävas en prövning vid en etablering av en kärnteknisk anläggning i det enskilda fallet, bl.a. enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Därtill omfattas flera av de berörda områdena av riksintresse för turism och friluftsliv enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, vilket vidare innebär att dessa intressen särskilt ska beaktas vid tillåtlighetsbedömningen.

Utskottet anser således att riksdagen bör anta regeringens lagförslag av de skäl som anförs i propositionen. Därmed tillstyrker utskottet regeringens lagförslag och avstyrker motionsyrkandena.

Områden för kärnkraft och havsvindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om lämpliga områden för både kärnkraft och havsvindkraft.

Jämför reservation 2 (S) och 3 (V).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med lagstiftning som pekar ut lämpliga områden för både kärnkraft och havsvindkraft.

Bakgrund och pågående arbete

I den aktuella motionen hänvisas till en utredning om havsvindparker. Regeringen beslutade i maj 2023 om att tillsätta en utredning för att analysera hur regelverket för användning av havsområden vid etablering av vindkraft kan förbättras och hur tillståndsprövningen av vindkraft i Sveriges ekonomiska zon kan bli effektivare och tydligare (dir. 2023:61).

Utredningen överlämnade i december 2024 betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89) till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen att Sverige ska övergå till ett auktionssystem för vindkraft till havs. Enligt utredningen kan staten med ett auktionssystem i ett tidigt skede peka ut områden där det är lämpligt och önskvärt att bygga ut vindkraften utifrån de samlade intressena i havet. Betänkandet och dess förslag remissbehandlades under våren 2025.

I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:452) från Birger Lahti (V) den 11 februari 2026 uppgav energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) att förslagen alltjämt bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

I en motion har det föreslagits att regeringen ska återkomma med lagstiftning som pekar ut lämpliga områden för både kärnkraft och havsvindkraft. Som framgår av detta betänkande finns det i utskottet olika inställningar till om riksdagen bör anta regeringens proposition eller inte. Oavsett inställning till förslagen i propositionen är det utskottets uppfattning att riksdagen inte bör uppmana regeringen att återkomma med ett förslag i enlighet med motionärernas önskemål.

Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Öhrlund Castro (S) och Linus Lakso (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3961 av Birger Lahti m.fl. (V),

2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:3979 av Rickard Nordin m.fl. (C) och

2025/26:3984 av Katarina Luhr m.fl. (MP) samt

avslår proposition 2025/26:160.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå propositionen. För att klara klimatomställningen, elektrifieringen och den ökade efterfrågan på el är det centralt att trygga elförsörjningen och bygga ut produktionskapaciteten. Regeringen förslag är dock inte rätt väg framåt. Vi menar att regeringens ensidiga fokus på utbyggnaden av kärnkraft riskerar att bli onödigt kostsamt för staten, näringslivet och hushållen samtidigt som den tränger undan nödvändiga investeringar i annan fossilfri elproduktion.

I propositionen föreslår regeringen att förbudet mot etablering av kärnkraftsanläggningar längs delar av kusten och skärgårdarna ska tas bort. Vi ifrågasätter regeringens bedömning att det finns ett faktiskt behov av att öppna hela de skyddade kust- och skärgårdsområdena för kärntekniska anläggningar. Vidare syftar de bestämmelser som regeringen vill ändra till att värna viktiga natur-, kultur- och friluftsvärden. Vi anser att om dessa miljöer öppnas upp för kärnkraftsetablering riskerar det att skada den biologiska mångfalden och viktiga lokala näringar såsom turism och fiske.

Vi kan vidare konstatera att regeringen har överlämnat flera olika propositioner till riksdagen som handlar om kärnkraft och dess utbyggnad. I likhet med ett flertal remissinstanser är vi kritiska till att så närliggande förslag överlämnats i omgångar och därmed behandlas som helt separata förslag. Vi menar att ett sådant förfarande försvårar en samlad bedömning av lagförslagen och deras sammantagna konsekvenser för energipolitiken som helhet.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör avslå regeringens förslag.

2. Områden för kärnkraft och havsvindkraft, punkt 2 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Öhrlund Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi motsätter oss förslaget i propositionen av de skäl som nämnts tidigare i betänkandet. Vi menar dessutom att regeringens förslag att öppna upp för kärnkraftsetableringar på fler platser längs kusten saknar den statliga styrning och samlade avvägning av lämpliga platser som krävs. Förslaget stärker därför inte förtroendet för kärnkraften och påskyndar inte heller utbyggnaden. Vi anser i stället att staten bör ta ett samlat ansvar för att peka ut lämpliga områden för både kärnkraft och havsbaserad vindkraft. Det ger en mer styrd och planerad process, där aktuella målkonflikter kan hanteras samlat av staten. För havsbaserad vindkraft har en sådan ordning föreslagits i betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89) och förslagen i betänkandet bör kunna ligga till grund för det fortsatta arbetet. Vi anser därför att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som möjliggör ett samlat utpekande av lämpliga områden för både kärnkraft och havsbaserad vindkraft.

Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

3. Områden för kärnkraft och havsvindkraft, punkt 2 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

När det gäller förslaget i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som pekar ut lämpliga områden för både kärnkraft och havsbaserad vindkraft vill jag anföra följande.

Jag anser inte att staten bör peka ut nya områden för kärnkraft. Enligt min mening bör i stället utgångspunkten vara den energipolitiska överenskommelse som slöts 2016. En eventuell nybyggnation av kärnkraft bör således prövas inom befintliga ramar och ske på befintliga platser. För nybyggnation av havsbaserad vindkraft ser jag däremot en betydande potential. Jag anser att staten behöver ta ett samlat ansvar för att peka ut nya områden för havsbaserad vindkraft, så att utbyggnaden av förnybar energi kan påskyndas. Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som möjliggör ett samlat utpekande av lämpliga områden för havsbaserad vindkraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.

Följdmotionerna

2025/26:3961 av Birger Lahti m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten.

2025/26:3971 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med lagstiftning som pekar ut lämpliga områden för kärnkraft och havsvindkraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3979 av Rickard Nordin m.fl. (C):

Riksdagen avslår proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten.

2025/26:3984 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

Riksdagen avslår proposition 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 och 4 §§ miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.3 §¹

Inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland från Simpevarp till Arkösund och i Ångermanland från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1–11 inte komma till stånd.

På Öland får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1–6 och 8–11 inte komma till stånd.

Inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland från Simpevarp till Arkösund och i Ångermanland från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde får anläggningar som avses i 17 kap. 4 a § 1–11 inte komma till stånd.

På Öland får anläggningar som avses i 17 kap. 4 a § 1–6 och 8–11 inte komma till stånd.

4 §²

Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Inom områden som avses i första stycket får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 samt 4 a § 1–6, 9 och 10 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som omfattas av bestämmelserna i 17 kap. 1 och 4 a §§.

Inom områden som avses i första stycket får anläggningar som avses i 17 kap. 4 a § 1–6, 9 och 10 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som omfattas av bestämmelserna i 17 kap. 4 a §.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2009:652.

² Senaste lydelse 2005:571.